

Ростислав Братунь

821.161.2

Б87

ПІСНЯ
ПРО ВОЛЮ

Ростислав Братунь

ПІСНЯ
ПРО ВОЛЮ

Поезії

ПРОВЕРЕНО 55 г.

Науково-учбова
бібліотека
Київського політехнічного
інституту

РАДЯНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК
КИЇВ 1953

Я ХОЧУ БУТИ КОМУНІСТОМ

Заяву в партію подав —
Я хочу бути комуністом!
І день в стократ яснішим став,
Всміхнувся сонцем променистим.
Здалось, всміхнувся цілий світ,
Світ боротьби, науки, праці.
Я мріяв стільки юних літ,
Щоб членом партії назватись.
Життя із нею пов'язати —
Це значить — крила розправляти.

Горить костер, пала костер
В веселім, дружнім, юнім колі,
І салютує піонер
Принесеній зі Сходу волі.
Дитинства радісна пора,
Коли світ вчишся пізнавати,—
І світить ленінська зоря,
І партія — це рідна мати.
Життя із нею пов'язати —
В п'їтмі це значить не блукати.

О, комсомольський мій квіток,
До ранку збори в шумнім залі...

І перший самостійний крок
В незвідано прекрасні далі.
Розкриті обрії без меж —
Іди, твори, працею і вчися!
І сміливо вперед ідеш,
Бо мрії в партії злилися.
Життя із нею пов'язати —
Це значить скрізь перемагати.

МОЯ ЛЮБОВ

МОЯ ЛЮБОВ

Я єсть народ, якого Правди силе
Ніким звойована ще не була.

Павло Тичина.

Моя любов до тебе, Україно,
Як всіх чуттів злиття, порив, наказ,
Неповторима, радісна, єдина,
І від життя цінніша в сотні раз.

Моя любов дає на подвиг сили,—
Я скелі рву, міняю рікам шлях.
Вона дала мені могутні крила
В загравах Жовтня, визвольних боях.

І я підвівсь, розправивши рамена,
Бо партія збудила до життя.
В осінню ніч прийшла весна зелена,
Старе повергши впрах без вороття.

Моя любов до тебе, Україно,
Це відданість бійця, будівника,
Це ласка, ширість відданого сина,
Це мужність, героїзм трудівника.

Моя любов шумить врожайним полем,
Виносить вугіль в шахтах на-гора,
Гаями розквітає наоколо,
Вогні черпає з синіх хвиль Дніпра.

Вона у Львові зводить ввись будови,
П'янить весною в київських садах.
Вона — це коси милої шовкові,
Вона — у наших сонячних піснях.

Мою любов нікому не здолати,
Вона, як свіжість вітру степова.
Моя любов — це ти, Україно-мати,
Возз'єднана, радянська, трудова.

МОЯ РІДНА СТОЛИЦЯ

Кожний раз, як в Москву приїжджаю,
Так схвильовано серце тремтить,
Наче першу любов зустрічаю
На столичнім пероні в ту мить.

Ніби в цю повернувся хвилину
Знов додому з далеких країв,
І Москва, наче любого сина,
У обійми приймає свої.

Хоч не знаю, як вулиці зветься,
Але всі вони рідні, мої.
В море мови російської ллються
Різномовні дзвінки ручаї.

Я проходжу квартал за кварталом,
Я по вулиці Горького йду.
Молодіти Москва моя стала,
Розквітати у пишнім саду.

Ось в палаці підземні спускаюсь,
Поринаю у радісний вир,—
Мандрівник по казковому краю,
Хоч звичайний метро пасажир!

ЛЬВІВСЬКИЙ ПЕРШОТРАВЕНЬ

Першотравень вийшов по зеленій стежці,
По лужку-моріжку просто на поля.
Разом з ним підеш ти, ниви обійдеш ці.
Глянеш, як розквітла галицька земля.

Розгойдались віти яблуні у квіті,
Попливали хмарини в неба глибині...
Усміхнулось сонце з радісним привітом,
Усміхнулось сонце весняне мені.

Вийдеш по узбіччі на горби Розточчя,
Східний вітер ніжно обійме тебе,—
На маївку з Львова йшли сюди робочі,
Де кругом лиш зелень й небо голубе.

Де колись у тайні мріяли про волю,
Громом де весняним зрів у серці гнів,
І на барикади йшли за щастя-долю
У чужий, не вільний, але рідний Львів!

Там, де відбивали срібляні вітрини
Безробітних тиху, згорблену ходу,
Там, де повставали за сім'ю єдину,
Щоб брати з'єднались у одним роду,

Там хвилює море, там цвітуть прапори,
І нема, не видно щастю берегів...
Дитинча маленьке в оченяток зорі
Хоче увібрати цей святковий Львів.

На плечі у тата проплива в колоні,
Наче світлий символ мирної весни,
І квітуча гілка в нього у долоні...
Так розлийся, сонце, повинню хлюпни!

Заіскрися, сонце, нашою душею,
У цехах «Сільмашу» стань біля станків,
З сівачами вийди і пройди ріллею,
Сурмачі хай сурмлять про радянський Львів.

Хай весь світ почує: — Ми навіки вільні!
Хай весь світ почує: — Ми в сім'ї одній!
Тіні хмар не впасти на поля артільні,
Львову не палати в грозівім вогні.

Першотравень вийшов і проходить Львовом
З піснею у серці, з прапором в руках,
І дзвенить навколо найніжнішим словом:
— Слався, наш народе! Слався у віках!

МАЙСТЕР

Осіннє небо погасало.
Війнуло вітром із полів,—
Немовби зорями, помалу
Вогнями загорявся Львів.
Йому ж здавалось:
Вітер з моря,
З солоним запахом води.
І сонце в Балтики простори
Зайшло сьогодні, як завжди...
І пригадалось дальнє місто,
Гудків тривожних перегуд,
Кільце на обрії вогнисте
І темні контури споруд.
Кільце блокади. Батальйони
Ідуть на фронт. Він поруч. Тут.
І цех в диму їдкому тоне,—
Робочі з цеху не ідуть!
Хомич згадав, як він схилявся
В блокадну ніч над верстаком.
Він бомб ворожих не боявся,
Він був завжди більшовиком.
І знов Нева. Салютів бризки,
Мов зорі, тонуть у воді.
Либонь, усе далеке й близьке
В душі пробудиться тоді.

Щоб розказать про все,
Розмова
Затягнеться на довгі дні...
Хтось мрію перервав раптово:
— Скажіть, будь ласка, ви мені,
Де вулиця Академічна?
Всміхнувся майстер: там-то й там,
І завернув, як дома, звично
До заводських високих брам.
І хоч давно скінчилась зміна,
Сидить в кімнаті — нетерпець...
З цехів співучий гомін лине,
Ритмічно скреготить різець,
Подвір'ям пройде хтось квапливо
Між клумб у спалахах жоржин.
Від ліхтарів яскрава злива,
Токарних чуть верстатів дзвін.
На другу зміну він спочатку
Пішов би — ще багато справ.
Путіловську робочу хватку
У львівських хлопців гартував.
Ось і в цеху.
Його хлоп'ята,
Дивись, і майстра обженуть.
Синки, нівроку, заповзяті —
Такі ніде не підведуть!
Недарма партія послала
Сюди, у цей далекий край.
І досвіду, і знань немало
В народу взяв —
Йому віддай!

ДІВЧИНА З-ПІД КРАСНОГО...

Як до Львова від'їжджала —
Проводжало півсела.
Кожен знав її ізмала,
Рідною усім була.
Дівчина з-під Красного
Буде на заводі.
Скільки цвіту рясного
У дівочій вроді!
Буде на заводі
Вчитись, працювати,
А дівочій вроді
Буйно розквітати!
Розквітати вроді,
Славі розквітати,
Кажуть у народі:
— Вмієш працювати!
Як на поле йшла ти —
Вся артіль дивилась.
Як дівчат вела ти —
Вся артіль гордилась.
Чи то жито жала,
Чи садок саджала,
Чи пісень співала,
А чи танцювала.

Прийде друга слава,
З першою зіллється:
Дівчина чорнява
Майстром вже зоветься.
Дівчина з-під Красного
Майстер на заводі.
Скільки цвіту рясного
У дівочій вроді!

ПІСНЯ ПРО ЗАВОД АВТОВАНТАЖНИКІВ

Дала нам крила партії сила.
Будує щастя трудовий народ.
Всюди лине слава, що у перших лавах
Йде автовантажників завод.

Виросли заводи, вирости чудові,
Бо сказала партія: бути їм у Львові!
Слався, рідний Львову, робітничим класом.
Ім'я твоє добре ми трудом прикрасим!

Подали нам поміч браття-росіяни.
Ім повік подяка щира не зів'яне.
Де пустир за містом і з війни руїни,
Там завод підвівся волею країни.

Наш завод машини дужі випускає.
Богатирську силу кожна із них має.
І машини наші їдуть на будови,
Зроблені на славу у радянськiм Львові!

І майстрів і учнів — всіх одне єднає:
Кожен в працю серця теплоту вкладає.
Голосно лунає заклик трудовий:
— Наш завод із перших, хоч і молодий!

* * *

Досвітні огні засвітили...

Л. Українка

Іду уранці на роботу.
Ще не погасли ліхтарі,
Ще промінь вранішній зорі
Свою не кинув позолоту.
Вогні досвітні засвітили
Львов'яни в цей ранковий час.
Зовуть гудки до праці нас.
Ідеш бадьорий, повен сили.
О, здрастуй, ранок молодий,
Звичайний ранок мого Львова!
Навколо чуються розмови:
Це день почався трудовий.
А десь з-за обрію на сході
Несміло перший промінь впав —
І вмить крилом вогню заграв,
Розливсь в пробудженій природі.
І враз із ним, здалось, пливуть
Вогні ранкові мого Львова,
Їх хвиля радісна, багорова
Встеляє нам щасливу путь!

* * *

На Високім Замку,
На яснім світанку
Я зустрів львов'янку
Молоду...
— Відкіля так рано
Йдеш у день весняний?
— Із роботи йду!
Йду з нічної зміни,
Бачу — сонце лине,
Бачу — сонце-сонечко
Встає
З-за хмаринок легких...
А мені здалося:
Просто з мого цеху
Сонце піднялося —
Я й за ним пішла.
Я пішла шукати,
У долоні взяти
Сонечко моє.
Ми ж удвох з роботи.
— І знайшла його ти?
— Певно, що знайшла!
На Високім Замку,
На яснім світанку

Я зустрів львов'янку
З сонцем у руках.
Перед нею ранок,
І розпливсь світанок...
А вона із сонцем
Починає шлях.

* * *

Краплину сонця в лампочці замкнули
Дівочі руки, вмілі, чарівні.
І в дальні села, кишлаки, аули,
Повезли сонце у німому сні.

Немовби пташка, замкнута у клітці,
Воно тужило в холоді склянім,—
Але на ГЕС'і, на бурхливій річці,
Сказали люди: — Сонечко, ходім!

І десь в тайзі у темінь безпросвітну
Сипнула лампа світло літніх днів.
Її зустріли, мов живу і рідну...
...А поруч був і наш далекий Львів...

МАЙБУТНІЙ ЛЬВІВ

Стрімчасті вежі ріжуть неба синь,
Туман ледь-ледь обвив кварталів блоки,
Пройшовши крізь століть важку глибінь,
Зустріло місто молодості роки.

Ти вийди й глянь на нього із гори,
Що піднялась зелена і врочиста,
І ти побачиш в сяєві зорі
Майбутній обрис трудового міста.

І ти побачиш контури споруд,
Що легітно здіймаються в блакиті.
І ти відчуєш, як міняє труд
Околиці, що тонуть в спілім житті.

Як місто розширяється, росте,
Усі можливі перейшовши межі!
Он, де привілля парків молоде,
З'явилися передач стрункі мережі.

А понад всім звелися корпуси
Заводів в богатирському риштунку,
І скільки в них могутньої краси
І музики в гудках, що грають лунко!

Прекрасний наш радянський славний Львів!
І з кожним днем росте він, молодіє,
Бо геній партії це місто оновив,
І дійсністю стають завітні мрії!

СЕРЦЕ КАМЕНЯРА

Від Карпатських стрімких перевалів
Аж до львівських хвилястих висот
Землю краєм Франковим назвали —
Це наймення надав їй народ.

І живе в цім найменні крилатім
Нездоланний титан — Каменяр.
Світлі думи, пориви завзяті,
Серця вічно палаючий жар.

Того серця, що болем боліло
У ріпницьких хатинах тьмянких.
Того серця, що щастя хотіло
Для людей роботящих простих.

Того серця, — із ніжним зітханням
Понад тугою в'ялих листків...
Того серця — з буремним чеканням
Грозового народження днів.

Днів квітучого щастя і волі,
У які возз'єднався народ
У республік братерському колі
Після років неволі й незгод.

Хай же слава полине по краю,
Цьому серцю, що вічно живе,
Що вогнем незгасимим палає —
Ніжне серце, ясне, грозове!

КЛЕНОВІ ЛИСТОЧКИ

Пам'яті В. Стефаника

Розвівайтесь, листочки кленові,
Розвівайтесь, летіть за вітрами,
Пронесіться весняним ви словом
Про те сонце, що сяє над нами.

Пролітайте над полем розлогим,
Над селом в яблуневім кипінні,
Де колись у свитині убогій
Тут лиш злидні ходили невпинні.

Розвівайтесь, листочки кленові,
Там, де в'яллю колись пролітали,
Де проносили розпачу слово,
Де від голоду діти вмирали.

Поклоніться мужицькій ви долі,
Що безмежжям крокує уранці.
І впадіть ви на парти у школі,
Де сидять молоді покутянці.

Розвівайтесь, листочки кленові,
І торкніться «хреста кам'яного»,

За моря не втікати бідакові,
Не благати з прокльонами бога.

Ходить щастя по селах покутських,
Де Стефаник недолю лиш бачив,
Де він сльози визбирував людські,
Щоби в серце ввібрати гаряче.

Розвівайтесь, листочки кленові,
Розвівайтесь, летіть за вітрами,
Пронесіться весняним ви словом
Про те сонце, що сяє над нами.

ЧИТАЮЧИ ГОГОЛЯ...

Я Гоголя усоте розкриваю,
Знайомі знов гортаю сторінки,
І спогади юрбою напливають,
Встають, мов сон, уярмлені роки.

В неволі панській горбилося Дубно,
І Луцьк, і Львів — улюблені мої.
Так не було ніколи нам ще трудно
В сплюндрованім і скривдженім краї.

Немов у дні Тарасових походів,
Страждали села в злиднях і вогні.
Тарас мужнів і міць сталив на Сході,
А в нас ішли страшні Остапа дні.

Земля стогнала:

— Чуєш, чуєш, батьку!

Неситий кат увесь в моїй крові:

Мене розп'яв, щоб я забула й згадку,

Що є на світі ранки зореві.

Щоб я забула про Дніпро і кручі,

Про Києва величність золоту,

Що є Україна вільна і могутча,

Вся в ранішнім, вишневому цвіту.

Щоб я забула про братів з-над Волги,
Про Русь, з якою нас з'єднав Богдан.
Про спільний шлях,
Про шлях славетний, довгий,—
Хотів, щоб я забула, лютий пан.

Щоб я забула і про майські ночі,
Про солов'їні спалахи в гаях.
Щоби від сліз мої осліпли очі,
Не бачили, який у батька шлях.

Щоб я забула про красу весняну,
Щоб усмішка зійшла із уст моїх...
Але крізь серця наболілу рану
Катам у вічі мій зривався сміх.

Коли Остап страждав в неволі панській —
Андрій продався назавжди катам,
Петлюрівцем, бандерівцем назвався,
Він недругом і ворогом був нам.

Він вивчив єзуїтську всю науку,
Запроданець, підліший з ворогів,
Він ніж узяв в свою продажну руку
І вбити нашу всю сім'ю хотів...

Та ти сказав:

— Я чую, чую, сину!

Я чую, я прийду. Борись і жди!

Прийду, звільню Західну Україну

Від чорної проклятої біди.

— Ти чуєш, батьку! — рвалось крізь кордони,

І ти почув:

— Я завжди сина чув!

І знамено засяяло червоне.
А пан загинув, й слід за ним загув.

До нас прийшли світанки солов'їні,
І ночі майської замріяна краса.
І батько й син тепер в сім'ї єдиній,
Ім не страшна ніяких битв яса.

...Згадаєш дні, що забуттям покрились,
Сторінки Гоголя гортаючи ясні.
Хіба ж не їх пани в огні палили,
Як Бульбу в ті козацькі славні дні!

Хотілось їм убить ім'я Тараса,
Сердечні, щирі Гоголя слова.
Щоб ми забули, як крізь простір часу
Русі несеться тройка вихрова!

...І ось сьогодні Гоголя читаєш...
Деся мертві душі в сутінках встають.
Вони притулок у замор'ї мають,
Туди вузька в них залишилась путь,

Та час іде. Живий, могутній, дужий.
І скоро невмолимо зітре їх —
Отих люців, що війнами недужі,
Що кров'ю марять в помислах своїх.

...А у краю волинським біля Дубна,
В надіквенським веселому краї
Забулись горя роки непробудні —
Там творять щастя земляки мої.

ЯРОСЛАВУ ГАЛАНУ

Львівська осінь золотом налита...
Ти любив її колись, Галане,
Шлях за містом в озерцях з копита,
Павутиння, що в блакиті тане...
Ти любив виходити у місто,
Там, де линув свіжий вітер з Сходу,
І шептав і ніжно, і врочисто
Про майбутні дні твого народу.
Ти любив робочі передмістя,
Де провулки у риллі зникали,
Де не тільки пожовтіле листя,
А від горя людські діти в'яли.
Ти любив двори, де навіть осінь
Листом кленів гостем не бувала,
Де не знали про сріблясті роси,
Де жили, боролись, де не спали.
Ти їх знав — робочих львівських фабрик —
По підпільних заніманих ночах,
По лисгівках, свіжих ще від фарби,
По маївках на горбах Розточчя,
По Бригідок * сутінках тюремних,

* Бригідки — тюрма у Львові за часів панської Польщі.

По розливу гнівних демонстрацій,
По мольбі жіночій надаремній,
Що благала з бога — хліба й праці...
Ти любив цей Львів протесту й гніву,
Львів квітневих передгрозь повстання,
І боровсь за будучність щасливу,
Знав, що зійде з Сходу зірка рання.
Ні шептицькі, ні УНДО * без роду,
Ні ОУН'у хвацькі горлорізи
Не могли зламати дух народу,
Міць його сильнішу од заліза.

* * *

Львівська осінь золотом налита...
Ти любив її колись, Галане.
І тюрма була штиком розбита.
Сонце встало, сонце полум'яне!
Вартовим був завжди правди й миру,
Знаючи зміїність Ватікану,
Лютість папи, що збісився з жиру,
Уніатську чорноризь погану,
Їх панів — доларовитих янкі,
Що наймали розбишак із шляху,—
Ти їх знав. Боровся до останку.
Наближав останній день їх краху.
Ти боровся з тими, що хотіли
Повернути Львів у тінь провулків,
Що з робочих витягали жили,—
Твань суспільства, гниль його, намулки.
Ти любив, як син, кохану матір
Україну, з'єднану, розкуту.

* УНДО і ОУН — буржуазно-націоналістичні організації.

Знав — любові не вгасити ватри
І назад подій не повернути.
Правди, знаєм, смерті — не здолати.
Ти із нами, друже наш і брате.
Голос твій зміцнів, а не затих.
Смерті не здолати вартових.
Ти із нами знов на варті миру.
Серед перших — завжди вартовий.
І ряди рівняють командири:
— Йде Галан.

Живий.

Живий,

Живий.

ТИМ, ЩО БОРОЛИСЬ

Ровесники з далеких днів неволі,
Що молодість нескорену несли,
Рвучкі, немовби вітер в чистім полі,
Ви, що в борні мужніли і росли,

Ви, що не вміли стати на коліна,
В життя йдучи з піднесеним чолом,—
Бійців будьоннівських надійна зміна —
Західної України комсомол!

Брати і діти славних комунарів,
Веселі хлопці з львівських передмість,
Ви йшли з братами та батьками в парі,
Несли жадану визволення вість!

Це ви ішли в ночей підпільних морок
За те, щоб день зборов тягар пільми...
За рідну школу! — чую голос Кобок,
Повторений бунтарними дітьми.

Батятичі повстання підіймають,
Волинь моя назустріч йде зорі.
Пошادي комсомольці не благають,
Здіймаючи червоні прапори!

На барикадах чути голос Львова,
Що грозами квітневими гримить.
Панам знайома революцій мова:
Ще й нині дехто в Лондоні тремтить.

Націлена у груди сталь багнетів,
Але синів народу не убить.
Щоб в нашій щасті, нашій волі жить,
О, скільки вас упало в мужнім злеті,

Путьковський умирає під знаменом,
І гордий Ботвін на катів плює.
Безсмертя тим, хто молодість зелену,
Тим, хто життя Вітчизні віддає!

Ви не боялись жахів дефензиви,
Ні зрадницьких оунівських ножів.
Тим, що боролись, ви були щасливі,
Бо кожен з вас майбутнім пломенів.

Ніхто не в силі серце зупинити,
Ніхто не в силі серце осліпить!
Росія приклад подала, як жити,
Великий Жовтень прапором горить.

Ви наближали Вересня хвилину,
І Київ Львів по-братськи обійняв.
Коли ми славимо воз'єднану Україну,
То славим й тих, хто їй життя віддав!

Ровесники з далеких днів неволі,
Загиблі і живі товариші,
За те, що ви не спали, а боролись,
Прийміть подяку щирю від душі!

СЛОВО МАТЕРІ

Я слова «мамо» ще не промовив,
Як в березневу бентежну ніч
В моїй колисці постерунковий
Шукав листівок — бунтарну річ.
Не давши батьку попроситись,
Його погнали в ніч глуху,
Кудись в тюрму, кудись за ґрати
По непривітному шляху.
Матуся довго мені співала,
Обтерши сльози, колискову,
Капіж з-за вікон не змовкала,
Вслухаючись в її розмову.
— Рости, мій сину, — співала мати, —
Рости і крила розправляй,
Щоби орлом ти міг злітати,
Не боючись шулічих зграй!
Чи бачиш: сонце на тебе впало
Першим промінчиком яскравим.
В Дніпрі проміння воно вмивало,
До нас з привітом прийшло ласкавим.
Це наші кривні його послали,
Як добру вістку, щирий привіт,
Щоб ми боролись, щоб кривних ждали,
Щоб знали: рухне неволі світ!

Чи чуєш, сину, пісню знадвору —
Це друзі батькові — страйкарі
Гнівню виходять у ранню пору,
Щоб вічно бути світлій порі!
Чи бачиш, сину, прапор червоний
Ген понад ними зустрівся з сонцем...
Мужній, мій сину, рвись із полону,
Рости, синочку мій, комсомольцем!

Крізь все дитинство словам матусі
В серці мойому не замовкати.
З піснею цею я вибіг з хати,
Щоби хлопчиною світлорусим
Вересень волі зустрічати.

ТОВАРИШ КУЗЬМА

Світлій пам'яті К. М. Пелехатого.

Людина куталась в блаженський макінтош,
Немовби він тепло міг задержати.
Над Львовом виснув безкінечний дощ,
У сотні раз бездомними проклятий.
Вже котрий раз підносився сірник,
Щоб згаслу люльку знову запалити...
...Товаришу Кузьма! Ти до усього звук,
Лишень не звук ніде й ніколи нити.
Не сходить усмішка із-під кошлатих брів,
Дощ розсіва зелений світ ліхтарень.
І хай сміється з тебе панський Львів
Крізь шиби фешенебельних кав'ярень.
Недовго їм сміятися, недовго, ні!
Цей сміх останній боязню повитий:
— З бензином возишся тепер ти ночі й дні,
Ішов би краще чорну каву пити!
Та він не з тих, хто вроздріб і гуртом
Своє життя уміють продавати,
І свій народ, як непотрібний злом,
За гріш готові всякому віддати.
Хай щирять зуби (звісно, золоті),
Тримаючись за гаманець свій повний,
І в лихоманці хай трясуться ті,
В кого націлив сміх Кузьма Бездомний!

О, скільки гіркоти в псевдонімі отім,
Редакторе з бензинної колонки,
Коли на вулиці сьогодні в тебе дім,
Підшитий вітром макінтошик тонкий.
— Привіт, редакторе! — з шоферів крикне
хтось, —

Бензинчиком заправте!.. — І в кишеню
Зі золотим вкине з усмішкою щось,
За що б вас поліцай згорнув би в жменю...
Вона! Листівка! — Блиснув сірником.
Слова знайомі. Сам писав учора.
Слова, як сонце, рвуться напролом,
І з них росте прийдешність неозора.
Хай слово правди робітничий Львів
Читає не очима, а серцями...
Ти в нього вклав любов свою і гнів,
І кров свою, однакову з братами,
Однакову із тими, що підуть
Узавтра вранці, може, страйкувати.
Однакова у тебе з ними путь —
В борні майбутнє щастя гартувати!
Пробило північ! Що ж, пора вже йти.
Сьогодні можна буде поспівати
У робітничім клубі. (Є нора,
Яку, що зробиш, треба клубом звати).
Та що із цього — друзі там кругом
І мрія з ними, мов сестра любима.
...До ранку Горького читають потертий том
Безсонними гарячими очима.

Людина куталась в блаженський макінтош,
Прямуючи кудись на передмістя.
За нею йшов незмінний шпик і дощ,
А в серці мрія сяла промениста.

СВЯЩЕННИЙ ХЛІБ

СВЯЩЕННИЙ ХЛІБ

Серед волинських рідних нив
Згадалося мені,
Як тут в дитинстві я ходив,
Як бігав по стерні.

Як колоски отут збирав,
Пшеничні колоски...
Як злитки золотії брав —
Зернини до руки.

Мене навчав покійний дід:
— Ти на руці їх зваж.
Зернини ці — то хліб і піт,
Сльоза в них не одна ж...

Зернини ці — вони важкі,
Бо горе й муки в них.
Це краплі крові мужиків,
В них безліч всяких лих.

За ці зернини на межі
Брат брата зарубав...
З них горя вирости б кряжі,
І сліз розлився б став!

За ці зернини бій кипів,
За золото оте.
У них народний біль і гнів
Вогнем ярким цвіте!

Іх пан собі узяв, забрав,
Хоч сіяв весь наш рід,
Хоч із росою в поті жав
Твій брат чи твій сусід.

Ще говорив мені мій дід:
— Хай в радіснім труді
Прийдеться ниви щедрий плід —
Цей хліб тобі в житті!

Промчались років блискавки
Над плесами озер.
Беру я знову колоски,
Беру я хліб тепер.

Уклін землі, де ти зростав,
Посівом де ряснів,
Де наливався, половів,
Де золотіти став.

Уклін серцям, яких биття
У кожному колоску.
Краплину нашого життя
В них вкладено важку.

Уклін землі, що у труді
Оновлена навік.
Хай мчаться роки молоді
В комуністичний вік!

ПІСНЯ В ПОЛІ

Де далекий обрій —
Там зникає день.
Прилетів із поля
Відгомін пісень.
Прилетів із поля —
Лине над селом.
Вечір опустився
Голубим шатром
І розсипав зорі,
Золоті вогні...
В полі не стихають
Молоді пісні.

Трактори у полі на таким роздоллі,
Про яке і мріять важко нам було.
Ген на видноколі, де стрункі тополі,
Вже вогні погасли, спить уже село.

Звідки ж пісня лине про ясне, єдине
Наше світле щастя, наш радянський край.
Дівчина Галина — ні, керма не кине, —
Пісне, у роботі їй допомагай!

А мотор гуркоче, підтягнути хоче
Пісню, що бригада в цей співає час.

В голоси дівочі вплівсь в розливі ночі
Тракторів могутній невгамовний бас.

Про що заспівувала Галя:

Ой, вітри на волі,
Не хилить тополю,
Що до неба рветься
Гіллячком буйним.
Ой, вітри зі Сходу,
З піснею походу
Рветесь, буйнокрилі,
Шляхом степовим.
Ви принесли, любі,
Що не бути згубі
Молодим, дівочим
Літонькам-літам.
Йшли брати зі Сходу
З піснею походу.
Принесли нам волю,
Щастя-долю нам...

пригадалось Галині, коли пісню цю співала.

Далекий вересень.
І павутиння срібне.
Росинки на віях тремтіли...
(А може, це сльози були...)
І вона, дівча мале,
Жоржин букет
Хлопцеві-танкістові подала.
Підняв її він, поцілував:
— Рости, кароока,—
Трактористкою...
І всміхнувся
Красень-танкіст.

А дівчата-подруги всі, що на курсах трактористок разом вчилися, змагаються: — А хто більше виоре до світання? — і кожен трактор Галиної бригади з піснею різав масний чорнозем, а в світлі фар кружляли блискучі, як краплинки дощу, маленькі метелики.

Галина ж пригадувала, як запали в її серце слова танкіста і як їхала вона в Оброшино село вчитись на трактористку. Згадувала ранок і зустріч одну.

Ранньою порошею
У селі Оброшині
Дівчина ішла.
Парубки стрічали,
Парубки вітали:
— Здорова була!
— Ти, напевне,
Не із нашого села?
— А з якого б я села
Не була,
А дорога у Оброшин
Привела.
— О, ще одна трактористка!
Подивись!
— Будь здорова, чорноброва,
Що ж, — учись!
Ми із курсів трактористів —
В емтеес.
А у школі наше місце ти займеш!
— Може, ще зведе нас доля.
— Може быть!
— Нашу зустріч на світанку
Не забудь!

Пісня дівчат перериває її мрії.

Скоро зійде сонце,
Сонце з-за гори.
В емтеес повернуть
Коні-трактори.
Лан, як Чорне море,
З краю і по край, —
Нормою десятою
Сонце зустрічай!
Чи матері снилось
В дівочькі літа,
Щоб за трактор сіла
Донька молода.
Гей, гей, молода!

І не помічає Галина, як в роботі минає ніч,
як займається світанок, як зі сходу на лан
пролягає сонячний килим, і килим-лан здається
мереженим торочками-скибами.

Над землею здіймається легенький серпанок —
срібно-невловимий, який нагадує про щось
хороше-хороше, — а може, про одного з хлопців
оброшинських... Хто зна...

По стерні розораній
Йдеш ти, трохи зморена,
Як поглянь — так скиби
Розляглись, мов хвилі,
І пливуть, пливуть...
Це ж дівчата милі,
Це ж твоя бригада,
Це — твої дівчата,
Галю, так оруть!

ЗДРАСТУЙ, ВОЛИНЬ

I

Здрастуй, Волинь! Світанкова зірнице,
Омита в озерній воді.
Краса твоя щедра на сонці іскриться,
Розквітла в колгоспнім труді.

Борами дзвениш ти, шумиш ти ланами,
Піснями зринаєш в душі.
Шепочуться ніччю легендами-снами
Поліські стрункі комиші.

І пісня полів і лісів поринає
У праці хвилюючий рух.
Там щастя і воля простерлись над краєм,
Де Стир бистрохвилий, задумливий Буг.

Жита й пшениці устають там стіною
Назустріч комбайновій силі.
Покосами трави лягають весною
На багнах, що ми осушили.

І родяться в праці легенди яскраві,
Снагою сповняються дні.

І понад дубів верховіття кошлаві
Здіймаються юні пісні.

І лампи горять Іллічеві по селах,
Антени гудуть уночі...
І заспиви вітер розносить веселі,
Колишучи сон сіячів.

По зіллю-розмаю уранці в неділю
Музики скликають дівчат,
Щоб там біля клубу на вільнім привіллї
У танці рвучкому гулять!

Везуть поїзди із глухих полустанків
Студентську веселу сім'ю.
В звабливих зіницях очей волинянки
Я юність свою пізнаю.

Вона, як Волинь, що розквітла багряно,
Кмітлива, рвучка, голосна.
Так здрастуй, кохана!
Мій сонячний ранок,
Волині моєї весна!

II

Піду до Любомля по росах срібляних, —
Там світ я побачив у нім.
На конях гривастих під'їду я зрання
До Стрільча у батьківський дім.

Захочеться скинути мені черевики
І босим на вигін піти.
В дитячі веселі і радісні крики
Пісень своїх стрічки вплести.

І понад дубів верховіття кошлаві
Здіймаються юні пісні.

І лампи горять Іллічеві по селах,
Антени гудуть уночі...
І заспіви вітер розносить веселі,
Колишучи сон сіячів.

По зіллю-розмаю уранці в неділю
Музики скликають дівчат,
Щоб там біля клубу на вільнім привіллі
У танці рвучкому гулять!

Везуть поїзди із глухих полустанків
Студентську веселу сім'ю.
В звабливих зіницях очей волинянки
Я юність свою пізнаю.

Вона, як Волинь, що розквітла багряно,
Кмітлива, рвучка, голосна.
Так здрастуй, кохана!
Мій сонячний ранок,
Волині моєї весна!

II

Піду до Любомля по росах срібляних, —
Там світ я побачив у нім.
На конях гривастих під'їду я зрання
До Стрільча у батьківський дім.

Захочеться скинути мені черевики
І босим на вигін піти.
В дитячі веселі і радісні крики
Пісень своїх стрічки вплести.

І там, де за обрієм битий гостинець
Пробіг піввенецькі горби,
Промчатись на конях із Стрільча без впину
На звуки призивні труби.

Це йдуть піонери, ідуть в Горохові,
У школу мою, в світлий клас.
Це ж тут, в цьому залі, колись в сороковім
Приймали у ленінці нас!

Як все тут змінилось, по-іншому стало, —
Підвівся з руїн Горохів.
Дитинство моє, ти мене привітало
Гортанням нових букварів.

Волинь моя! Мріє, веснянко щаслива!
Привіт тобі, рідна, привіт!
Нехай урожаєм хвилюється нива, —
Який в тебе простір, — широкий, мов світ!

Ти в вересні скинула пута яремні,
Пізнавши неволю сповна.
З уклоном приходжу до тебе доземним,
Волинська моя сторона!

СЛОВО ГНІВУ

I

Волинь у дні неволі й муки
В фашистськiм зашморзі-ярмі.
Народ бере гвинтівку в руки —
Недовго бути вже тюрмі!

Йдуть партизани, партизанки
В надстирські голубі бори.
А за Дніпром гуркочуть танки,
На Сході — спалахи зорі.

Народ чекає — йде розплата
І волі довгожданій час.
...Та хто посмів ножа підняти,
З фашистом стати проти нас?!

II

У темiнь дику горобину
Кричать сполохані сичі...
Я бачу наяву дитину,
Ножем зарізану вночі.
Я бачу: вбита катом мати,

Розп'ятий батько і сини,
І жменя попелу від хати...
Хто злочин цей важкий вчинив?
Хто розтоптав життя дитині,
Немов ромашку серед піль?

Хто в села й хутори Волині
Приніс знущання, вбивства, біль?

Хто ніс в скривавлених пожежах
Моїм братам розбій і смерть?
Хто сліз і крові безбережжям
Наповнив землю цю ущерт?

Хто зраду ніс на кожному кроці,
Щоб більше злочинів вчинить?
Хто мав одне лишень на оці,
Щоб грабувати, палити і бити?!

III

Кров'ю серце сповняється в гніві,
Наливається серце грозою, —
Як згадаю, що пси шолудиві,
Що робили, мій краю, з тобою!

Ті запроданці, гірші іуди,
Ті, що, рідна, тебе розпинали,
Ті, про кого як згадують люди,
То з прокльоном —

плюють і плювали!

Іх згадати — багато їм честі.

Але гнів мій вірші оці родить:

Ще не всі ви в землі чи в арешті, —

Ще мертвяк ваш в замор'ї десь бродить.

Уолл-стріт вам кидає долари,
Наче кістку господар собаці.
Ви — минулого чорні примари,
Що у сні-маячінні присняться.

Ви минулого тінь, що розтала,
Залишивши краплину ще муті.
Ви — змія, що відгострює жало,
Ви — це виродки людської люті.

Ви служили усім, кому змога.
Не служили лиш своєму народу,
Бо у нього в майбутнє дорога —
Ви ж — без племені, дому і роду.

Вам би злотий, чи долар, чи марка —
Всі валюти бандюзі підходять.
І від пана обсмоктана шкварка,
І хазяйський стусан — нагорода!

Не душа в вас, а гною калюжа.
Не думки в вас, а плани злодійські.
А пани вам по масті — байдужі —
Чи то польські, німецькі, англійські...

А тепер ви задерли і носа:
Ще б такого — ваш пан з Уолл-стріту.
Всякий був. Аж діждалися «босса»,
Підібрав він вас — покидьків світу.

«Ще не вмерла...» горлянку дерете,
І ждете, щоб умерла скоріше.
Ну, прокляті! Цього не діждете.
Ми ростемо, щохвилі міцніші.

Ваші ж хвилі по пальцях щитати.
Буде вам ніде стати, ні сісти.
І ніде уже вам не сховатись,
Вам, запроданці — націоналісти!

Розквітає Україна в Союзі,
У братерськiм Союзі народів.
Чесні люди у світі — нам друзі.
Всі, хто серце рівняє по Сході.

Ми живемо, ростемо, будуєм!
Славен труд наш,
І славен наш мир!
І завжди лікоть брата ми чуєм:
Це російський народ-богатир!

Є шляхи на землі, є стежини,
Манівці десь в нічнім тумані.
В нас дорога широка, єдина
В комунізму озорені дні.

ВЕЧІР НАД ЗБРУЧЕМ

Понад Збручем
Сизі тучі
Розбиваються об кручі.
Йдуть дощі,
Дощі,
Дощі...
Ходить осінь листопадом
У багряному плащі.
Ходить осінь
В світлу нічку
Понад Збруч наш,
Понад річку,
І ніяк не розбере:
Де тут ранок,
А де нічка —
У вогнях сіяє річка.
А навколо,
Як поглянь —
Розлилася
Світла рань.
Понад Збручем
Сизі тучі
Розбиваються об кручі...

Понад Збручем
Вдалині
Все вогні,
Вогні,
Вогні, —
Розсіває сотні плес
Міжколгоспна
Наша ГЕС.

ПРИІЗД УЧИТЕЛЬКИ

В мереживі тополь
На тихім полустанку,
Де поїзди
Стають раз на добу,
Зустріне сонце
Дівчину-львов'янку,
Таке немовби,
В перший раз «люблю»...
Підійде черговий
В червоному кашкеті,
Спитає:
— Вам у школу, —
Так чи ні? —
І ляже шлях
У росяних заметах,
Такий чарівний,
Наче уві сні.
Супутник твій —
Юнак ще незнайомий —
Легкий pomoже чемодан нести.
І вже,
Забувши про дорожню втому,
Про Львів йому
Розкажеш мрійно ти.

І враз
Згадаєш
Курс, дівчат і... Що там!
І мимоволі
Знов згадаєш Львів.
Хвилина... друга...
Й ось за поворотом
Будинок школи забілів.
І буде ще юнак
Доказувати палко,
Що в нас село —
І зовсім не село!
Кіно і клуб,
І стадіон у парку...
Це вам не те,
Що років п'ять було!
Та й люди в нас!
Ну й хлопці! А дівчата!
Колгосп — не просто,
А мільонер!
Поживете — побачите:
Багато
Змінилось на селі тепер!

ПІСНЯ
ПРО ГЕРОЯ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ
УЛЯНУ БАШТИК

Ой, жіноча доля
У важкій неволі.
Гнула свою спину
На чужому полі.
Гнула свою спину
З ранку і до ночі.
Де ти, моє щастя,
Де літа дівочі?

Понад Бугом,
Понад лугом
Тануть ранкові тумани.
Принесли брати зі Сходу
Сонце в хату до Уляни.

Чи таке-то диво
Де коли бувало:
Розігнула спину —
Молодіти стала.
Хай неволі роки
Впали сивиною...
Але наші мрії
Розцвіли весною.

Понад Бугом,
Понад лугом
Тануть ранкові тумани.
У колгоспі наше щастя,
Слава й молодість Уляни.

На розлогій ниві
Врожаї збирала,
Про які ніколи
Ця земля не знала.
Уміє Уляна
Всюди раду дати.
Вибирали люди
Її в депутати.

Понад Бугом,
Понад лугом
Тануть ранкові тумани.
Ходить слава у народі
Про діла Баштик Уляни!

ПІСНЯ
ПРО ГЕРОЯ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ
ДМИТРА ДЕМУ

Розсідлані коні
Летять по стерні.
Летять мої карі,
Летять вороні.
Летять мої коні —
Не коні — літа,
І молодість з ними
Кудись проліта.

Я коней тих взяв би
Піймав, осідлав,
І поводи міцно
У руки б забрав.
Постійте, ви, коні,
Постійте, літа,
Постій, моя юність,
Пора золота!

У наймах пройшла ти,
По стайнях чужих...
Я коней не бачив
Ніколи своїх.

Хотілося мчатись
На своєму коні,
Ой, ви, чужі карі,
Чужі вороні!

Та сонечко ясне
Зійшло із Кремля.
Колоссям налита
Колгоспна земля.
І серце налите
Незвіданих сил.
Тепер в тебе крила,
А був ти без крил!

Як хочеться мчатись
Вітрам навздогін,
Майбутнє творити,
Іти до вершин.
Летіть, мої коні,
Летіть, вогняні,
Мої любі карі,
Мої вороні!

ЛЬВІВСЬКІ ВЕЧОРИ

ЛЬВІВСЬКІ ВЕЧОРИ

Чи знаєте ви львівські вечори?
Чи з милою їх разом зустрічали?
У роки молодечої пори,
За руки взявшись, з милою гуляли?
Чи знаєте ви львівські вечори?..

Десь біля зір там вогник миготів,
Із ратуші всміхався так привітно,
Мов говорив за весь мрійливий Львів:
— Нехай любов на вічне щастя квітне!

І ви ішли назустріч солов'ям,
Вас віти парків сонних огортали,
І ви шептали в перший раз «моя»,
І в перший раз кохану цілували.

О, незабутні львівські вечори,
Переливайтесь, миготіть вогнями!
Чи чуєш, Львове! Чуєш, говори, —
Що ти зробив на все життя із нами.

Ні, не букет я тобі принесу —
Ціле сузір'я бузкове,
Зібрану разом всіх весен красу,
Вітру буяння Дніпрове.

В ньому росинки ледь-ледь миготять —
Іскри моєї любові.
Будеш букет до грудей притулять —
Кохання моє бузкове.

Може, притулиш із цвітом оцим
Серце моє невгамовне,
Серце, поривом життя весняним,
Повіддю радості повне.

* * *

Зріють полуниці і квітує жито...
Десь вітри упали по яругах ниць.
І повітря бродить, бо медів розлито,
Набира столітню вистояну міць.

І ліново-щедро кидає проміння
Сонце, розмостившись в гамаку хмарин.
...Я тебе зустріну у вінку з клечіння,
Радісну русалку польових долин,

Без слів ідем в осінню даль,
У росяні простори...
Весни минулої не жаль —
Хвилює щастя море.

В садах впадуть важкі плоди,
Туман холодний тане.
Любов приходить не завжди,
Коли цвітуть каштани.

І я не знаю, мила, слів,
І їх знайти не вдасться.
Розкаже вересневий Львів
Про наше тихе щастя.

Розкажуть клени молоді
В осінньому багрянці.
Листки нам встелять золоті
Стежки на Погулянці.

Ми ідемо в вечірній час,
У радісну годину.
І Львів всміхається до нас
Вогнів яскравим плином.

Ти згадуєш весну мені,
Говориш щось про роси,
Що, наче перли срібляні,
Вплелись в духмяні коси...

КОЛИ КРУЖЕЛЯЛИ СНІЖИНКИ

Коли кружеляли сніжинки
У сьайві нічних ліхтарів,
У білій пухнастій хустинці
Я дівчину юну зустрів.

Вона наче з казки з'явилась,
Вся в зорях сніжинок прийшла.
І серце моє полонила —
Собі його в косу вплела.

Я більше її не побачив,
Я більше її не знайшов.
Та в серці бентежнім юначім
Неспокій, а може й любов.

Як глянеш — навколо сніжинки
Кружляють, летять, миготять.
Вгорнувшись у білі хустинки,
Дівчата красиві спішать.

Коли кружеляють сніжинки
І вечір блакитний встає,
Дівчата у білих хустинках,
Хто взяв із вас серце моє?

* * *

Трамвайна зупинка.
Стривожений сміх.
Розтала сніжинка
На віях твоїх.

І дивно й незвично —
Невже ти моя?!.
Схвильоване личко
В сніжинках сія.

СТУДЕНТСЬКА ПРОЩАЛЬНА

Коли далекі перегони
В одне зіллються у вікні,
І пісня на високих тонах
Нагадує студентські дні,

Тоді на крилах журавлиних
Думки повернуться туди,
Де місто рідне і єдине
Зелені вкутали сади.

У Львів, як юність, неповторний,
У Львів — весняно-молодий,
І він тебе ще раз пригорне,
Як друг найближчий, дорогий.

І ти пройдешся на розстанку
Від Замка аж по Стрийський сад,
Зайдеш в свій вуз, як завжди, зранку,
І в гуртожиток до дівчат...

Заглянеш до аудиторій,
Де мудростей життєвих вчивсь,
Де обрїй став таким прозорим,
Де ясний світ знання розкривсь.

І прийдуть у вагон до тебе
Всі друзі, всі товариші,
Які разом, коли потреба,
Й піде розмова від душі...

І стільки буде мрій яснити,
А в серці — стільки завзяття,
Бо нам одкрито шлях творити,
І ми самі — творці життя!

ПРАВО НА ЖИТТЯ

РОВЕСНИКАМ

Пригадую, що народивсь в неволі,
Коли доводиться анкети заповнять.
В душі моїй минулого мозолів
Затерлася роз'ятрена печать.

Але завжди встає переді мною
Тридцять дев'ятий — визволення рік.
Встає він правдою, встає святою:
Ти вже не раб, а вільний чоловік!

Якби не був цей вересень щасливий, —
По-іншому б історія пішла,
Хоча про це і думать неможливо, —
Ким був би я — син бідняка з села?

Ровеснику! Неволя, голод, злидні
З твого обличчя стерли зовсім сміх.
Твоїм очам вогні лиш гніву рідні,
Ти з сивиною, хоч і літ моїх.

Ти дивишся в прозорі вікна школи, —
Як хочеться потрасти в світлий клас!
Тобі ж сказали: — Бідному — ніколи!
Наука для панів, а не для вас!

Та що наука — праці й то немає,
Закрита навіть чорна прірва шахт.
Від біржі праці гонять поліцаї...
І світ для нього в темній рамці грат.

Я серцем бачу постать ту юначу:
Це тисячі, мільйони юнаків,
Це ті, чий запал молодий, гарячий
Десятки дніпрельстанів би підвів.

Це ті, від кого відібрали право,
Велике право на життя і труд,
Яким існує для в'язниць держава, —
Вони безправний, безробітний люд!

Їм лиш дали «священне» право смерті
Від голоду, в тюрмі і на війні.
Знедолені, покривджені, обдерті,
Лінчовані, катовані вони!

Якби не був цей вересень щасливий, —
По-іншому б історія пішла,
Хоча про це і думать неможливо, —
Такою б доля і моя була!..

...У нього є, як в мене, теж кохана.
І карі очі любить, знаю, він,
Такі, в яких би даль цвіла весняна
І сонця грали промені живі...

Він за майбутнє йде на барикади,
Вступає у підпільний комсомол.
Ровесник мій, з Марселя чи Гренади,
Вперед веде свій нездоланий полк.

В нас буде зустріч, може, завтра вранці,—
Ти йдеш до неї шляхом боротьби.
Як братові, в кремлівських зір багрянці
Потисну руку мужню я тобі.

БАЛАДА ПРО СОЛДАТСЬКУ ПІСНЮ

Віддає команду сивий капітан.
Корабель з Марселя відплива в В'єтнам.
Батальйон солдатів — всі чийсь сини.
Хочуть чи не хочуть — їдуть для війни.
Хочуть чи не хочуть — слухають наказ.
Автомат і каска, та ще й протигаз...
Хлопці із Руана, хлопці із Бретані,
Хто із вас шукає днів своїх останніх?..
А біля причалів плачуть матері,
Пропливає хмарка біла угорі...
І стоягь робочі, в них в руках плакат:
«Трудовий в'єтнамець нам не ворог — брат».
І дівчата вийшли, любі, кароокі...
Важко розставатись у юнацькі роки,
Важко покидати землю, де ти зріс,
Хоч там мало щастя, а багато сліз...
Голуба затока тоне у тумані,
Вдалині зникають вогники останні.
Корабель гойдає хвиля океану.
Офіцер щось каже тихо капітану
І дає команду: — Пісню заспівать!
Тишина. Ні звуку. Хлопці всі мовчать.
Офіцер сердито повторив наказ.
Та мовчать солдати і на другий раз.

Офіцер утретє віддає наказ,
Та мовчать солдати і на третій раз.
І йому здається: перед ним стоять
Ті, що в порт сьогодні вийшли страйкувать
Він кричить. Він лютий. Слів вже не найде.
І обличчя в нього, мов вогонь, руде.
Він їм про присягу каже, про статут.
Вийшов і сказав один з солдатів тут:
— Ми не присягали їхать на розбої,
Ні шматка не треба нам землі чужої.
Ми не хочем смерті. Ми ще хочем жити.
І пісень співати, і дівчат любити.
А наказ, як знаєш, не завжди наказ...
...Автомат і каска, та ще й протигаз —
Їх би прямо в море, але що робить:
Нам ще пригодяться, є кого нам бить.
Ну, а зараз, хлопці, пісню затягай,
Ту, що зве до сонця наш французький край.
І солдатська пісня — там, де хвилі білі
Полетіла в далеч на чотири милі,—
Хоче одірватись геть од корабля,
Линути, де рідна їх чека земля.

БАЛАДА КОЛОНІЙ

Я ніколи не був у колонії,
Та я знаю, як в чорній агонії
Помирають од голоду люди,
Як палають сухотливі груди,
Як на жовтій зітлілій траві
Кістяки копошаться живі...
Я в кварталах «для білих» не жив,
Я коктейлів в Каїрі не пив.
Я не бачив ні Конго, ні Індій, —
Їхні зорі для мене — не рідні!
У дитинства прозорого дні
Снились тропіки дальні мені.
Я Майн-Ріда, Жюль Верна читав,
Разом з ними по світі блукав.
І тоді я малим полюбив
Жовтолицих і чорних братів!
Не піратські походи мені
У розбійнім ввижались вогні.
Лише щастя тим людям бажав —
А не крові, знущань і заправ!
Я ніколи не був у колонії,
Але бачу, як в чорній агонії
На хрестах розіп'ятії люди,
Як штиками пробиті в них груди —

Це за долара-бога!
Б'ється в серці тривога!
Закликають і мертві на бій,—
Серця біль тамувати зумій!
Це ж сьогодні,

сьогодні,

сьогодні,

Мов з пекельної вийшли безодні,
Ці кати, в білих касках коркових,
Ці двоногі і злі людолови.

О, далекі країни тропічні,
Ваші назви привабно-незвичні,
Ніби кров'ю налиті,
І сльозами омиті.
Я у спалених селах Малайї
«Почерк» Гітлера легко впізнаю, —
Це ж у нас,
Це ж у нас на Волині
Села в чорній стояли руїні.
Це ж одної породи кати
Хочуть сонце із неба змести.
Але сонце
На Сході встає,
Там, де серце моє, —
У Москві!
Там, де серце моє!
І далекі колонії
Більш не будуть полонені,
Бо на сонце зрівнявши ряди,
В бій останній повстануть раби.
Вірю,

знаю —

так буде:

Карту світу візьму на долоні я —
Чорна зникне із неї полуда —
Слово прокляте —
Колонія!

* * *

„Человек—это звучит гордо“

М. Горький.

Людина — звучить це гордо,
На світ на увесь звучить.

Ніколи

заморським ордам

Цю правду

нічим

не убить!

Людина живе для миру,
Для щастя живе вона.
Минулого чорні гирі
Не втягнуть її до дна.

Вона до сонця прямує —
Шляхи в комунізм ведуть.
Лиш серцем сліпий не відчує,
Що в людства одна лиш путь.

Хай Жовтий Диявол лютіє, —
Останній йому вже час!
Буря над світом зріє.

Бурю у серці леліє
Буремний робочий клас!

І Горького слово чути,
Воно, ніби сталь, міцне.
В піснях Хікмета й Неруди
Це слово палає вогнем.

Ніколи фашистським ордам
Цю правду велику не вбить:
Людина — звучить це гордо!
Над світом усім звучить!

Майбутнє — не просто той завтрашній день
Що прийде неждано у гості
Під звуки веселих врочистих пісень
На встеленім квіттям помості.

Майбутнє сьогодні ми зводим в труді,
Беремо, як брали висоти.
Дороги до нього прямі, хоч круті,
Ведуть у нестримному зльоті.

Ми з ним поєднались, мов рідні брати,
У Жовтні знайшовши начала
Шляхів, що ведуть до святої мети,
Що партія нам начертала!

Майбутнє — в бетоні могутніх споруд
На Волзі, Дніпрі, на Уралі.
Майбутнє — це мрія, і пісня, і труд,
Прекрасні, осяяні далі.

Воно пшеницями шумить на полях,
Під сяйвом полярним вирівнює шлях.

Воно поїздами гримить уночі,
У стані не спить польовому,

Коли забувають про сон орачі,
Коли забувають про втому...

Воно у забої крізь тьму вікову
Вривається в надра глибинні,
В цехах заводських постає наяву
В труда пориванні невиннім.

Воно проникає у атома суть,
Підводить висотні будови.
І поступ його однаково чуть
В Іркутську, у Мінську, у Львові.

Спрямовує партія в далеч століть
Народу радянського силу.
І нас у поході нічим не спинить,
Бо всіх нас Вітчизна зростила!

ЗМІСТ

Я хочу бути комуністом	3
----------------------------------	---

МОЯ ЛЮБОВ

Моя любов	7
Моя рідна столиця	9
Львівський Першотравень	11
Майстер	13
Дівчина з-під Красного...	15
Пісня про завод автовантажників	17
Іду уранці на роботу	18
На Високім Замку	19
Краплину сонця...	21
Майбутній Львів	22
Серце Каменяра	24
Кленові листочки	26
Читаючи Гоголя...	28
Ярославу Галану	31
Тим, що боролись	34
Слово матері	36
Товариш Кузьма	38

СВЯЩЕННИЙ ХЛІБ

Священний хліб	43
Пісня в полі	45
Здрастуй, Волинь	49
Слово гніву	52
Вечір над Збручем	56
Приїзд учительки	58

Пісня про Героя Соціалістичної Праці Улья- ну Баштук	60
Пісня про Героя Соціалістичної Праці Дми- тра Дему	62

ЛЬВІВСЬКІ ВЕЧОРИ

Львівські вечори	67
Ні, не букет	68
Зріють полуниці	69
Без слів ідем...	70
Коли кружеляли сніжинки	72
Трамвайна зупинка	73
Студентська прощальна	74

ПРАВО НА ЖИТТЯ

Ровесникам	79
Балада про солдатську пісню	82
Балада колоній	84
Людина — звучить це гордо	87
Майбутнє не просто...	89

Редактор *І. Гончаренко*

Художник *Г. Тидинян*

Техн. редактор *О. Соколов*

Коректор *Є. Ратнер*

Ростислав Братунь. Песня про волю. Поэзия.
(На українском языке).

БФ 04676. Здано на виробництво 18/VIII 1953 р. Підписано до друку 31/X 1953 р. Папір $70 \times 92 \frac{1}{32} = 17 \frac{1}{10}$ паперових, 3,36 друк. арк., 2,42 обл.-вид. арк. Зам. № 821. Тираж 5000. Ціна 2 крб.

Друкарня науково-технічної книги Голооввидавчу
Міністерства культури УРСР.
Львів, Чайковського, 27.

